

## บทคัดย่อ

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อใช้เป็นเครื่องมือของรัฐในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งเริ่มขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้รับความสับสนเนื่องจากการเมืองการปกครองจะเปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ.2475 ซึ่งเปิดมุมมองใหม่ด้านการเมือง พร้อมๆกับการเร่งรัดพัฒนาชนบทด้วยโครงสร้างพื้นฐานมากขึ้นอีก ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองการเมืองของไทยมีแต่ความคลุมเครือและการรวบอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางเป็นผลให้การผลักดันโครงสร้างพื้นฐานที่ส่งผลกระทบต่องานวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อม

ดังนั้นการปกครองสมัยใหม่กลับมีบทบาทกับหมู่บ้านมากขึ้นผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้ สิ่งที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านริมแม่น้ำปิงเป็นภาพสะท้อนถึงการใช้ประโยชน์สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความเปลี่ยนแปลงของสังคมวัฒนธรรมในบ้านปากคลองได้เกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจทั้งภายในหมู่บ้านและภายนอกหมู่บ้าน ทำให้เกิดการปรับตัวของชุมชนเพื่อที่จะต่อสู้กับสภาพแวดล้อมและช่องทางในระบบเศรษฐกิจใหม่ตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงพ.ศ.2507

บ้านปากคลองใต้คือชุมชนท้ายเขื่อนภูมิพลที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมจากการควบคุมแม่น้ำปิงที่อำเภอบ้านนา จังหวัดตาก เนื่องจากเป็นชุมชนริมแม่น้ำปิงซึ่งมีพื้นฐานเศรษฐกิจด้วยการเก็บของป่า ค้าขายและการเกษตรเพื่อบริโภคในครัวเรือน การปรับตัวของชุมชนสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจของภูมิภาคคือการสัมปทานไม้ในช่วงก่อนพ.ศ.2475 และมีการปรับเปลี่ยนฐานเศรษฐกิจเพื่อใช้ประโยชน์จากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกิดขึ้นคือถนน ระบบประปา สะพานและเมือง ในช่วงหลังพ.ศ.2475 แม้ว่าบ้านปากคลองใต้จะไม่ได้รับผลกระทบรุนแรงจากเขื่อนภูมิพลแต่ก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของหมู่บ้านโดยการปรับตัวมาสู่การยังชีพนอกภาคเกษตร.